

KONINKLIJKE LUCHTMACHT
HOOFDKWARTIER

Den Haag, 27 mei 1991.

Afd : Inlichtingen en veiligheid.
Nr : CI/417-197/02-91.
Odw : Anti-militaristische activi-
teiten in Nederland.
Bijl : Eén.

┌ ┌ ┌
└ └ └
Zie verzendlijst.
┌ ┌ ┌
└ └ └

1. Het anti-militarisme is sedert een 20-tal jaren ook een bekend verschijnsel in Nederland. In de loop van deze periode heeft deze beweging zich op verschillende wijzen georganiseerd en gemanifesteerd. Ook de aanhang van deze beweging kende in de tijd sterke schommelingen. Derhalve is het noodzakelijk om van tijd tot tijd informatie te verschaffen over de actuele stand m.b.t. de anti-militaristische beweging.

2. Als bijlage treft u aan een schrijven waarin de thans in Nederland actieve anti-militaristische groeperingen worden gezien en waarin tevens de gradaties worden aangegeven die er bestaan in de dreiging vanuit deze beweging tegen de krijgsmacht.

Het Hoofd Afdeling
Inlichtingen en Veiligheid,

Kolonel

Lt-Kolonel.

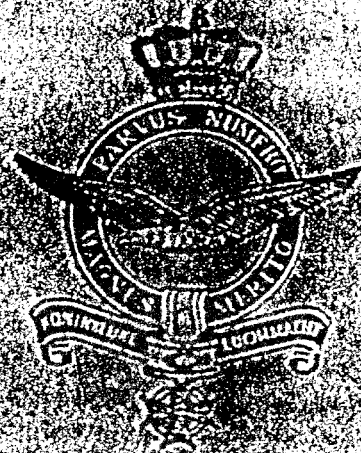
Verzendlijst, behorende bij brief nr. 417-197/02-91,
d.d. 27-05-1991.

Aan:

HBIV Vlb. Soesterberg
HBIV Vlb. Volkel
HBIV Vlb. Gilze-Rijen
HBIV Vlb. Eindhoven
HBIV Vlb. Twenthe
HBIV Vlb. Leeuwarden
HBIV Vlb. Deelen
HBIV CRC/MILATCC
HBIV 3 GGW
HBIV 5 GGW
HBIV KLS
HBIV Vlb. Woensdrecht
HBIV LETS
HBIV LIMOS
HBIV-DATIM - *lx 22 lous outu 1/6-92*
HBIV DELM
HBIV DPO

Intern:

HSCI
HBCI-Ops
HKCIO
HKPD
HKVO
CIA's
KPD (archieff)

ANTI-MILITARISTISCHE ACTIVITEITEN
IN NEDERLAND

INHOUDSOPGAVE

	blz.:
INLEIDING	2
HISTORISCH OVERZICHT	2
DEFINIERING VAN UITINGSVORMEN VAN HET ANTI-MILITARISME	3
NADERE BESCHOUWING VAN DE ANTI-MILITARISTISCHE GROEPERINGEN	4
BESCHOUWING VAN ANTI-MILITARISTISCHE UITINGEN IN NEDERLAND	9
Het Anti-militaristies Onderzoekskollektief (AMOK)	9
Vredes Aktie Kamp-mobiel (VAK-mobiel)	10
North Atlantic De-Fence Movement (NAD-FM)	11
Groep Amsterdamse Anti-Militaristen (GRAM); Marine -Nee (MARINEE); Amsterdamse Antimili- taristische Axie (AAA)	12
Vereniging Dienstweigeraars (VD)	13
Is het hier oorlog? (IHHO)	13
KONKLUSIES.	13

INLEIDING

1. Het anti-militarisme is sedert een 20-tal jaren een bekend verschijnsel in Nederland. In de loop van die periode heeft de anti-militaristische beweging zich op verschillende wijzen georganiseerd en gemanifesteerd. Ook de aanhang van deze beweging kende in de tijd sterke schommelingen. Deze sterke schommelingen maken het noodzakelijk dat van tijd tot tijd informatie over de anti-militaristische beweging wordt verschaft. Intentie van dit schrijven is dan ook de thans in Nederland actieve anti-militaristische groeperingen te bezien.

2. In dit schrijven zal worden getracht de gradaties aan te geven die er bestaan in de dreiging vanuit de anti-militaristische beweging tegen de krijgsmacht. Eveneens wordt een indeling gemaakt naar activiteiten, filosofie en aanhang van de verschillende groeperingen en waar mogelijk wordt hun invloed op het funktioneren van de krijgsmacht aangegeven.

HISTORISCH OVERZICHT

3. De eerste aanzet tot een anti-militaristische beweging vond plaats in 1967 toen in het toenmalige kamp Vledder door een aantal gewetensbezwaarden de **Bond voor Dienstweigeraars** werd opgericht. Dit eerste initiatief, waarvan de activiteiten overigens beperkt bleven tot belangenbehartiging van dienstweigeraars, werd in de jaren 1970 en 1971 gevolgd door de oprichting van respectievelijk de **Bond voor Dienstplichtigen** en de **Vereniging Dienstweigeraars**.

4. De **Bond voor Dienstplichtigen** (ook wel de "witte BVD" genoemd) stond qua opvattingen lijnrecht tegenover de **Vereniging Dienstweigeraars (VD)**. De **Bond voor Dienstplichtigen** wilde via bewuste intrede in het leger d.m.v. gerichte activiteiten de krijgsmacht van binnenuit ondermijnen. De **Vereniging Dienstweigeraars** daarentegen weigerde elke medewerking aan het leger en koos voor ondermijning van de krijgsmacht van buitenaf. Als gevolg van de intredepolitiek van de **Bond van Dienstplichtigen** verkreeg men na enige tijd sleutelposities binnen de soldatenvakbond **VVDM** (opgericht in 1967) waardoor ook deze organisatie gedurende enige tijd een anti-militaristisch stempel kreeg.

5. Als zijtak van de **Vereniging Dienstweigeraars** ont-

[REDACTED]

stond in 1974 een nieuwe groepering die zich **Onkruid** noemde. Deze groepering trachtte relaties aan te geven tussen de krijgsmacht, de groot-industrie en de Staat. Door bezetting en inbraak verkregen zij soms vertrouwelijke informatie die vervolgens openbaar werd gemaakt. Het succes van de methodes van Onkruid stond aan de basis van de oprichting van de latere **Basisgroepen tegen Kerngeweld en Militarisme**.

6. Aan het eind van de 70-er en begin 80-er jaren hielden de Bond van Dienstplichtigen en Onkruid op te bestaan. Een aantal activisten uit de twee groeperingen bleef echter werkzaam in het anti-militarisme en wel bij **REBEL**, de politieke jongerenorganisatie van de Socialistische Arbeiders Partij (SAP) en bij het **Anti Militaristies Onderzoeks Kollektief (AMOK)**. In deze tijd begint de opkomst van de zg. **Beweging** en er ontstaan dan ook allerlei anti-militaristische groeperingen. Deze groeperingen zijn voor wat hun activiteiten betreft min of meer onder één noemer te brengen en kunnen worden aangeduid met de term **Anti-Militaristische Beweging (AMB)**.

DEFINIËRING VAN UITINGSVORMEN VAN ANTI-MILITARISME

7. Om het potentieel en de mate van dreiging van de verschillende groeperingen t.o.v. de krijgsmacht vast te stellen kan het navolgende grove onderscheid worden gemaakt tussen de specifieke groeperingen:

- a. **Vreedzame groeperingen.** Men aksepteert in grote meerderheid de democratische spelregels; men pleegt slechts storende en ludieke akties;
- b. **Geweldloze groeperingen.** Men neemt wetsovertreding op de koop toe; men hanteert burgerlijke ongehoorzaamheid; in het uiterste geval kan men onbedoeld personen in gevaar brengen; beperkte schade toebrengen aan materieel is akseptabel;
- c. **Gewelddadige groeperingen.** Men brengt met voorbedachte rade schade toe aan materieel en aksepteert het risico van menselijke slachtoffers; wetsovertreding is regel;
- d. **Terroristische groeperingen.** Men is bereid tot het gebruik van alle tot de beschikking staande middelen ter verwezenlijking van het doel; gebruik van (dodelijk) geweld tegen personen en materieel is regel.

[REDACTED]

De grenzen tussen de verschillende afgebakende groeperingen verlopen vloeiend, vooral bij interregionale en nationale protestbijeenkomsten of grote demonstraties vermengen de groepen zich om zich vervolgens eventueel als autonoom blok binnen dergelijke activiteiten te manifesteren.

NADERE BESCHOUWING VAN DE ANTI-MILITARISTISCHE GROEPERINGS

8. Vreedzame groeperingen.

a. Doelstelling. Het nastreven van resultaat op het gebied van min of meer los van elkaar staande politiek geladen onderwerpen zoals kernenergie en (nucleaire) bewapening, laagvlieg oefeningen, militaire oefeningen, oorlogsvoorbereiding en de wapenwedloop in relatie tot de milieuproblematiek en de 3e Wereld.

b. Deelnemers:

- (1) interkerkelijke groeperingen;
- (2) vakbondsorganisaties;
- (3) beroepsorganisaties;
- (4) vrouwenorganisaties;
- (5) officiële politieke organisaties en partijen.

c. Aktievormen:

- (1) vreedzame demonstraties;
- (2) gebruik van de media;
- (3) pamflettenakties;
- (4) sit-down akties en wakes;
- (5) aanbieden van petitiees.

d. Beschouwing. De vreedzame groeperingen zijn, afhankelijk van aansprekende aktie-items, in staat om grote groepen sympathisanten te mobiliseren. De akties zijn vaak beperkt qua thema en zijn naar tijd en plaats begrensd. De invloed van de activiteiten van deze groeperingen op het funktioneren van de krijgsmacht is slechts zeer beperkt. De activiteiten van deze groeperingen hebben geen meetbaar effect op de motivatie van Defensieperso-

[REDACTED]

neel. Wel is enige invloed te konstatoren op de houding van dienstplichtigen vooral vóórdat zij moeten gaan opkomen.

9. Geweldloze groeperingen

a. Doelstelling.

- (1) actief verzet tegen de wijze waarop de huidige (internationale) samenleving is georganiseerd en funktioneert;
- (2) men tracht maatschappelijke veranderingen te bewerkstelligen door aandachtvestiging, beïnvloeding en pressie;
- (3) men richt zich hierbij ondermeer op de navolgende deelgebieden: veiligheidspolitiek, milieu, ontwapening, kernenergie, apartheid, racisme en 3e Wereldproblematiek.

b. Deelnemers:

- (1) delen van de kerkelijke vredesbewegingen;
- (2) delen van de milieubeweging;
- (3) delen van de anti-militaristische beweging;
- (4) delen van de anti-kernenergiebeweging;
- (5) delen van anti-apartheids- en anti-racisembewegingen;
- (6) delen van de 3e Wereldbeweging.

c. Aktievormen:

- (1) zie vreedzame groeperingen; bovendien:
- (2) blokkades van militaire objecten;
- (3) knip-, plak- en kladakties;
- (4) lichte vernielingsakties;

[REDACTED]

(5) overige akties waaronder sloten dichtkitten, stinkbommen, vastketenen, nepbrieven, ballonnen/vliegers oplaten nabij start- en landingsbanen, bommeldingen, landingslichten vernielen/ontvreemden etc;

(6) diefstal van goederen en documenten;

(7) bezettingen.

d. Beschouwing. In Nederland heeft de krijgsmacht voornamelijk te maken met akties georganiseerd door één of meerdere van deze groeperingen. Genoemde groeperingen zijn in staat om tijdelijk en plaatselijk een beperkt aantal (in de regel <100) sympathisanten te mobiliseren die het funktionieren van de krijgsmacht nadelig kunnen beïnvloeden. De achtergronden van de aktievoerders en de ter beschikkingstaande aktievormen maken het aantal mogelijke doelen bij de krijgsmacht nagenoeg onbeperkt. (statische objecten, oefeningen en verplaatsingen, tentoonstellingen, Defensie-orderbedrijven en (semi)-staatsbedrijven die een rol spelen bij de mobilisatievoorbereiding). Bij de opzet van hun akties maken de groeperingen gebruik van de sensatiezucht bij de media met als gevolg een vaak buitenproportionele publiciteit. Slechts ten koste van grote infrastrukturele investeringen en/of personele inzet (met inbegrip van politie) is het mogelijk om fysieke en publicitaire schade aan de krijgsmacht te beperken en/of te voorkomen.

10. Gewelddadige groeperingen

a. Doelstelling:

- (1) aktief verzet tegen de wijze waarop de huidige (internationale) samenleving is georganiseerd en funktioneert;
- (2) men tracht op gewelddadige wijze veranderingen in het maatschappelijke systeem te bewerkstelligen;
- (3) men is niet bereid konsessies te doen en richt zich hierbij ondermeer op de navolgende deelgebieden: de krijgsmacht als beschermer van het huidige maatschappelijke systeem, de krijgsmacht als geldverslinder ten koste van bv. de minima en de ontwikkelingshulp en de krijgsmacht als milieuonvriendelijk instituut.

[REDACTED]

b. Deelnemers.

- (1) christen-anarchistische individuen;
- (2) autonomen;
- (3) radikale individuen in de milieu-, uitkeringsge-rechtigden-, 3e Wereld- en anti-militaristische beweging;
- (4) delen van de anti-imperialistische beweging;
- (5) relzoekers zonder direkt politieke achtergrond.

c. Aktievormen.

- (1) doorsnijden benzineslangen;
- (2) brandstichting;
- (3) omzagen (zend)masten;
- (4) vernielen remleidingen;
- (5) versperren wegnnet d.m.v. (brandende) obstakels;
- (6) demonstraties/blokkades met een ernstig versto-rend/gewelddadig karakter.

d. Beschouwing. Genoemde deelnemers zijn veelal in kleine vriendenclubs vertegenwoordigd en daardoor voor de overheid tamelijk ongrijpbaar. Zij opereren in kleine groepen en zijn daardoor in staat tegen bijna elk doel een aanslag te plegen. Menselijke doelen vallen daar niet onder, maar men accepteert wel het risico dat er slachtoffers kunnen vallen. Extra aanslag-gevoelig zijn niet bewaakte, afgelegen doelen zoals verbindingsmasten, pijpleidingen, mobilisatiecomplexen en het wegnnet. Leden van deze groeperingen proberen zoveel mogelijk het risico van ontdekking te vermijden en treden derhalve konspiratief op. Relzoekers en autonomen maken ook ge-bruik van grootschalige vreedzame en geweldloze demon-straties om vanuit deze menigte bv. vernielingen aan te richten bij langs de route gelegen doelen of lopende oefeningen te verstoren. In het algemeen zal de krijgs-macht slechts naar tijd en plaats beperkt hinder kunnen ondervinden van akties vanuit deze groeperingen. Ern-stige verstoringen in het funktioneren van de krijgsmacht

[REDACTED]

zullen slechts dan kunnen plaatsvinden wanneer men erin slaagt om belangrijke logistieke of C-3I installaties (tijdelijk) buitenwerking te stellen.

11. Terroristische groeperingen

a. Doelstelling. Het op revolutionaire wijze nastreven van een verandering in het bestaande (demokratische) systeem dat in hun ogen onderdrukking van bevolkingsgroepen in eigen land en in de 3e Wereldlanden legitimeert. Bij het nastreven van deze verandering is het systematisch gebruik van geweld tegen materieel en personen ondergeschikt aan het doel. Doelgroepen zijn de Staat, het militair- industrieel complex en hun prominente vertegenwoordigers.

b. Deelnemers. In de Nederlandse situatie zijn geen groeperingen actief die het predikaat terroristisch zouden kunnen dragen. Weliswaar bestaat er in Nederland een autonome groepering die al jaren systematisch geweld gebruikt tegen vestigingen en dochterondernemingen van diverse multinationals en sinds kort ook tegen overheidsinstellingen, maar deze groepering beweegt zich momenteel nog in het moeilijk te definiëren grensgebied tussen politiek gewelddadig aktivisme en terrorisme.

c. Aktievormen. In het algemeen, dus niet direkt toepasbaar op de huidige situatie in Nederland:

- (1) zorgvuldig geplande en uitgevoerde aanslagen tegen personen en materieel met gebruik van explosieven, (vuur)wapens en d.m.v. brandstichting.
- (2) sabotage-aanslagen tegen doelobjecten met als doel zoveel mogelijk schade te veroorzaken.
- (3) ontvoeringen van prominente autoriteiten.
- (4) een en ander wordt vaak ondersteund door intimidatie- en chantagemethoden.

d. Beschouwing. Terroristische groeperingen trachten d.m.v. aanslagen een zekere destabilisatie teweeg te brengen binnen het huidige staatsbestel of economisch bestel. Bovendien tracht men door akties een zo groot mogelijke publiciteit te verkrijgen teneinde hun beweegredenen naar buiten bekend te stellen en te motiveren. De door

[REDACTED]

deze groeperingen gebruikte methoden van optreden duiden op een grondige voorbereiding. Deze voorbereiding kan slechts geschieden door uitgebreide verkenningen vooraf gaande aan acties. Terroristische bewegingen moeten in staat geacht worden om de krijgsmacht en hun hier te lande aanwezige bondgenoten in sterkere mate te belemmeren in hun taakuitvoering. Door zorgvuldig gepland gebruik van de hen ter beschikking staande aktievormen kan men zelfs op langere termijn het dagelijks functioneren van de krijgsmacht of die van de bondgenoten negatief beïnvloeden. Afhankelijk van de gekozen acties kan men bv. ernstige demoralisatie bij risicolopend krijgsmachtspersoneel teweegbrengen. Overigens blijven statische krijgsmachtobjecten zowel als oefenende troepen een mogelijk doel voor terroristen i.v.m. de mogelijkheid om aldaar wapens en/of munitie te bemachtigen.

BESCHOUWING VAN ANTI-MILITARISTISCHE UITINGEN IN NEDERLAND.

13. In algemene zin kan gesteld worden dat het antimilitarisme in Nederland aan draagkracht verliest. De groeperingen die momenteel actief zijn, worden in steeds sterkere mate gedragen door "oude getrouwen". Nieuwe aanwas is er momenteel nauwelijks. Dit wordt onder andere veroorzaakt door een mentaliteitsverandering bij de jeugd, die op een realistische manier dan voorheen de huidige maatschappijproblemen te lijf gaat. Ook ontbreekt het momenteel aan aansprekende aktieitems in een tijd dat vrijwel eenieder ervan overtuigd is dat de hoogte en de besteding van defensiebegrotingen heroverwogen moeten worden en dit op het politieke toneel ook inderdaad plaatsvindt.

14. Het voorgaande heeft er binnen de anti-militaristische aktiewereld toe geleid dat er krampachtig wordt gezocht naar mogelijkheden om tot een bundeling van krachten te komen teneinde te voorkomen dat anti-militarisme geïndividualiseerd en dus voor het grote publiek onzichtbaar zal worden. Door deze pogingen zijn een aantal kernen nog actief in Nederland. Deze nog aktieve groepen zijn qua gewelddadigheid in te delen in de sfeer van de vreedzame en geweldloze groeperingen. Losse individuen uit deze groepen opereren bij tijd en wijle in de sfeer van de gewelddadige groeperingen.

15. De in Nederland aktieve groeperingen op dit moment zijn de volgende:

a. Het Antimilitaristies Onderzoekskollektief (AMOK):

[REDACTED]

(1) AMOK, met vestigingen in Utrecht, Groningen, Nijmegen en Amsterdam wil door middel van documentatie, analyse, discussie en lezingen bijdragen leveren aan de ontwikkeling van een georganiseerde, brede en effectieve anti-militaristische beweging in Nederland.
Hierbij stelt men de volgende terreinen centraal:

- oorlog en vrede
- repressie en inlichtingendiensten
- derde wereld en imperialisme
- wapenproductie en wapenhandel
- vrouwen en militarisme

Vijf maal per jaar geeft het AMOK een Anti-Militaristisch Tijdschrift uit.

(2) AMOK, het bovenstaande geeft het al aan, is niet daadwerkelijk aan het kazernehek te vinden met akties tegen de krijgsmacht. Het is een onderzoeksgroep die haar informatie op een aantal manieren verkrijgt:

- (a) het bestuderen van militaire vakbladen, dagbladen en andere informatiebronnen;
- (b) het opvragen van gegevens bij bibliotheken (ook militaire), bij voorlichtingsinstanties (ook defensie) en bij buitenlandse organisaties die zich met dezelfde onderwerpen bezig houden;
- (c) het tonen van specifieke belangstelling voor nieuwe wapensystemen tijdens open dagen;
- (d) het tonen van belangstelling voor interessante objecten;
- (e) het ontvangen van "gevoelig" materiaal van "bevriende" defensie-medewerkers (ook dienstplichtigen) en/of afdelingen militaire zaken van gemeenten;
- (f) in het verleden werd ook nog materiaal ontvangen van antimilitaristische groepen die inbraken in defensie-objecten.

b. VAK-mobiel.

- [REDACTED]
- (1) VAK-mobiel voerde in eerste instantie alleen aktie tegen de kernbewapening via de oprichting van een Vredes Aktie Kamp (VAK) bij de vliegbasis Woensdrecht in de zomer van 1983. Na de ondertekening van het INF-akkoord in december van 1987 is men landelijk aktie gaan voeren en werd het oorspronkelijke aktiedoel uitgebreid tot het voeren van akties tegen het militarisme in het algemeen. Dit gebeurt door het op een open wijze aankondigen van voorgenomen akties met daarbij de plaats en de periode waar men aktief wil zijn. Door het open karakter van VAK-mobiel akties is er theoretisch een lage drempel voor deelname aan deze akties door beginnende aktievoerders.
 - (2) Door het gebruik van artikel 140 Wetboek van Strafrecht (lidmaatschap van een organisatie met een crimineel oogmerk) is deze drempel voor startende aktievoerders welhaast onoverkomelijk geworden. De meest getrouwe deelnemers aan de akties van VAK-mobiel voelen zich ten volle verantwoordelijk voor hun daden en laten zich bij ontdekking gewillig arresteren of geven zich desnoods zelf aan na hun daad gepleegd te hebben. Hun akties richten zich voornamelijk op het vernielen van hekwerk, het kladden van leuzen, het onklaarmaken van militaire voertuigen en onder invloed van NAD-FM symphatisanten in de groep het aangeven van alternatieven voor militaire terreinen. (bv. het planten van bloemen). De aktie wordt vaak ondersteund door het verspreiden van pamfletten waarin hun beweegredenen zijn uiteengezet. De op publiciteit gerichte akties (o.a. ook de verklaringen die in de rechtzaken bij veroordelingen ter tafel worden gebracht) krijgen echter minder belangstelling van de pers dan waarop men waarschijnlijk gehoopt had. De opzet van de groep is niet gericht op het zoeken naar geheime documenten. Voordat men zich richt tegen een bepaald aspect van de krijgsmacht (zoals bv. de levering van militair materieel aan Turkije) zal men zich te voren (late informeren over het aktiedoel. (Hiervoor maakt men o.a. gebruik van de informatie die hierover zal zijn verzameld bij AMOK).

c. North Atlantic De-Fence Movement (NAD-FM):

- [REDACTED]
- (1) Het NAD-FM voert akties vanuit een min of meer religieuze achtergrond. In eerste instantie gericht tegen de kernbewapening werd na het INF-accoord (dec. '87) ook het oog gericht op andere aktiviteiter waarbij de krijgsmacht betrokken is. De akties van de groep richten zich vooral op de volgende gebieden:
 - a. de levering van militair materieel aan Turkije.
 - b. de armoede in de wereld tegenover de uitgaven voor Defensie.
 - c. aandacht voor de verschrikkingen van kernbewapening.
 - (2) De akties van de groep worden niet openlijk aangekondigd en kunnen qua invulling variëren van een ludieke aktie tot het beschadigen van kostbaar materieel. De groepsleden voelen zich volledig verantwoordelijk voor hun daden en gaan arrestatie niet uit de weg, dit wordt soms zelfs gezocht. De akties zijn niet gericht op het verkrijgen van geheime informatie. Men zal zich tevoren wel (laten) in formeren over het aktiedoel.

d. GRAM/MARINEE/AAA:

- (1) Bovengenoemde namen worden gebruikt door een aantal anti-militaristen uit de regio Amsterdam en Haarlem. GRAM (Groep Amsterdamse Anti-Militaristen) is een onderzoeksgroep die overgebleven is uit het samenwerkingsverband "Is het oorlog op het IJ" die in 1985 akties voerde tegen het bezoek van NAVO-marineschepen aan Amsterdam. De namen AAA (Amsterdamse Antimilitaristische Axie) en MARINEE worden gebruikt bij akties vanuit de groep.
- (2) Het doel van de drie groepen is om informatie in te winnen, te publiceren en aktie te voeren tegen de aktiviteiten van de NAVO in hun gebied en speciaal tegen het bezoek van NAVO-marineschepen aan Amsterdam (hoewel ook op kleinschalige wijze aktie is gevoerd bij bezoek van een NAVO-schip aan o.a. Rotterdam en Antwerpen). Ook hebben in dit kader aktiviteiten op de luchthaven Schiphol en de 2-jaarlijkse oefening Wintex/Cimex en Reforger in dit gebied hun belangstelling.

[REDACTED]

Zij voeren zowel open aangekondigde als heimelijke akties waarbij de kans dat men op zoek is naar geheime documenten aanwezig is. Vanuit de Haarlemse groep is in het verleden belangstelling getoond voor Ascon-masten. In hoeverre men er wat mee van plan is onduidelijk gebleven.

e. Vereniging Dienstweigeraars. (VD). De VD heeft in haar doelstelling vermeld staan dat zij zich ten doel stelt het militarisme te bestrijden door actief deel te nemen in de anti-militaristische beweging. Men houdt zich echter slechts in de praktijk bezig met belangenbehartiging van dienstweigeraars. De vereniging geeft 2-maandelijks het blad "VEE-DEE" uit.

f. Is het hier oorlog (IHHO). IHHO is een landelijk bekende aktiegroep van een min of meer vaste samenstelling die akteert rondom de jaarlijkse Vierdaag van Nijmegen. Vaak loopt een gedeelte van de groep de officiële Vierdaagse terwijl een ander deel een zg. alternatieve Vierdaagse loopt die voert langs militaire objecten. De akties van de groep zijn in principe vreedzaam en worden weer beëindigd na afloop van de Vierdaagse.

KONKLUSIES

16. In het algemeen blijft het anti-militarisme in Nederland beperkt tot activiteiten van vreedzame- en geweldloze groeperingen. Hierbij moet gedacht worden aan ludieke akties, lichte vernielingen, knippen van omheiningen en klakkeren. In een enkel geval zal een gewelddadiger aktie plaats kunnen vinden. Deze gewelddadige akties zijn echter niet gestructureerd en steunen op de motivatie en durf van slechts enkele individuen. Terroristische aktiegroepen die zich richten tegen de Nederlandse Krijgsmacht komen in Nederland niet voor. Voor wat de aanhang van de verschillende groeperingen betreft kan gezegd worden dat na een aanvankelijke hausse het begin van de jaren tachtig er nu sprake is van een gestructureerde daling. De afwezigheid van aansprekende akties speelt hierbij een voorname rol. Ook de repressieve opstelling van de overheid tegen anti-militaristen (o.a. de gebruik van art. 140 WvS) heeft zijn tol geëist binnen het militair aktivisme.

[REDACTED]

17. Gesteld kan worden dat zolang anti-militaristische groeperingen in Nederland niet tot onderlinge overeenstemming kunnen komen over de aard en de richting van het uit te voeren aktieprogramma en zolang er geen gemeenschappelijke ideologische basis bestaat van waaruit de sympathie van grotere bevolkingsgroepen kan worden gewonnen het anti-militarisme gedoemd is een bezigheid te blijven voor enige tientallen direct betrokkenen. Alhoewel het anti-militarisme in Nederland nog altijd een zekere voedingsbodem heeft kan tot slot gesteld worden dat de dreiging die uitgaat van de aktiviteiten van anti-militaristische groeperingen voor het funktioneren van de krijgsmacht van marginaal belang is.